

Political Preferences
Preferencje polityczne

6/2013

Redakcja naukowa:
Robert Alberski
Waldemar Wojtasik

Katowice 2013

Rada Naukowa:

prof. dr hab. Roman Bäcker (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Polska), prof. dr hab. Tadeusz Godlewski (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Polska), prof. dr hab. Iwona Jakubowska-Branicka (Uniwersytet Warszawski, Polska), prof. dr hab. Slavomir Magál (Uniwersytet św. Cyryla i Metodego w Trnawie, Słowacja), prof. dr hab. Jozef Matúš (Uniwersytet św. Cyryla i Metodego w Trnawie, Słowacja), prof. dr hab. Libor Pavera (Wyższa Szkoła Handlowa, Praga, Czechy), prof. dr hab. Dana Petranová (Uniwersytet św. Cyryla i Metodego w Trnawie, Słowacja), prof. dr hab. Olga Prokopenko (Sumski Uniwersytet Narodowy, Ukraina), prof. dr hab. Teresa Sasińska-Klas (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Polska), prof. dr hab. Jerzy Sielski (Uniwersytet Szczeciński, Polska), dr Marcjanna Augustyn (Uniwersytet w Hull, Anglia)

Kolegium redakcyjne:

dr Agnieszka Turska-Kawa (redaktor naczelna)
dr hab. Robert Alberski (redaktor tematyczny: systemy i zachowania wyborcze)
prof. UMK dr hab. Danuta Plecka (redaktor tematyczny: identyfikacje polityczne)
dr hab. Łukasz Tomczak (redaktor tematyczny: partie polityczne)
dr Zbigniew Widera (redaktor tematyczny: marketing polityczny)
dr Waldemar Wojtasik (redaktor tematyczny: systemy partyjne)
mgr Przemysław Grzonka (redaktor statystyczny)
mgr Jarosław Wichura (sekretarz)

Recenzenci:

prof. dr hab. Ludmila Čábyová (Uniwersytet św. Cyryla i Metodego w Trnawie, Słowacja), prof. dr hab. Norbert Vrabec (Uniwersytet św. Cyryla i Metodego w Trnawie, Słowacja), prof. dr hab. Krzysztof Gajdka (Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, Polska), prof. dr hab. Tadeusz Godlewski (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Polska), prof. dr hab. Jacek Wojnicki (Uniwersytet Warszawski, Polska), prof. dr hab. Michał Strzelecki (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Polska), dr hab. Dariusz Skrzypiński (Uniwersytet Wrocławski, Polska)

Projekt okładki:

Jarosław Wichura

Korekta:

Teresa Tokarczyk-Łyszczarz

Wersja pierwotna czasopisma: papierowa.

© Centrum Innowacji, Transferu Technologii i Rozwoju Fundacja Uniwersytetu Śląskiego
Katowice 2013

Patronat nad projektem sprawują Polskie Towarzystwo Nauk Politycznych oraz Towarzystwo Inicjatyw Naukowych.

Wydawcą czasopisma jest Instytut Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu Śląskiego oraz Centrum Innowacji, Transferu Technologii i Rozwoju Fundacja Uniwersytetu Śląskiego.

ISBN: 978-83-61975-61-8

ISSN: 2083-327X

Druk:

REMAR, www.remar-sosnowiec.pl, e-mail: wydawnictwo@remar-sosnowiec.pl

CONTENTS

Introduction.....	9
In Memoriam: Radosław Solarz (prof. dr hab. Andrzej Antoszewski).....	11
Radosław Solarz (University of Wrocław, Poland)	
Ritual participation? Polish opinions on politics and political parties.....	13
Robert Alberski (University of Wrocław, Poland)	
Satisfaction with the activities of reeves, mayors and presidents of cities and evaluation of the level of representation of the interests by local governments.....	33
Agnieszka Łukasik-Turecka (John Paul II Catholic University of Lublin, Poland)	
The Attitude of the Electorate to Statutory Solutions Giving Equal Opportunity to Men and Women in Filling the Positions on Electoral Lists ..	47
Łukasz Tomczak (Szczecin University, Poland)	
Voters in the face of election mechanism and scope of leaders authority in Polish political parties.....	61
Wojciech Peszyński (Nicolaus Copernicus University, Poland)	
Presidentialisation of electoral behavior in non election 2012 year	75
Karolina Tybuchowska-Hartlińska (University of Warmia and Mazury in Olsztyn, Poland)	
Economic voting in Poland from the perspective of declaration of voters.....	91
Waldemar Wojtasik (University of Silesia, Poland)	
Economic voting in Poland: the end of transition model.....	101

REVIEWS

Darren G. Lilleker, Nigel A. Jackson (2011): *Political Campaigning, Elections and the Internet. Comparing the US, UK, France and Germany,*

(London – New York, Routledge), s. 197 (Reviewer: Katarzyna Stelmach)	119
Małgorzata Fuszara (red.): <i>Kobiety, wybory, polityka</i> (Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2013), s. 268 (Reviewer: Joanna Podgórska-Rykała)	128
Krzysztof Kowalczyk : <i>Partie i ugrupowania parlamentarne wobec Kościoła katolickiego w Polsce w latach 1989-2011</i> , (Wydawnictwo Zapol, Szczecin 2012), s. 493 (Reviewer: Zuzanna Osmólska)	135
Report of the Second Congress of the Departments of Political Systems (Katarzyna Kobielska)	139
Summaries	145
Annex	151

SPIS TREŚCI

Wstęp	9
Wspomnienie dra Radosława Solarza (prof. dr hab. Andrzej Antoszewski) ..	11
Radosław Solarz (Uniwersytet Wrocławski, Polska)	
Rytualna partycypacja? Opinie Polaków o polityce i partiach politycznych..	13
Robert Alberski (Uniwersytet Wrocławski, Polska)	
Zadowolenie z działalności wójtów, burmistrzów i prezydentów miast oraz ocena poziomu reprezentacji interesów przez władze samorządowe	33
Agnieszka Łukasik-Turecka (Katolicki Uniwersytet Lubelski, Polska)	
Stosunek elektoratu do rozwiązań ustawowych wyrównujących szanse kobiet i mężczyzn w obsadzaniu list wyborczych	47
Łukasz Tomczak (Uniwersytet Szczeciński, Polska)	
Wyborcy wobec sposobu wyboru i zakresu władzy liderów polskich partii politycznych.....	61
Wojciech Peszyński (Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Polska)	
Prezycjonalizacja zachowań elektoratu w roku „niewyborczym” 2012	75
Karolina Tybuchowska-Hartlińska (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Polska)	
Głosowanie ekonomiczne w Polsce z perspektywy deklaracji wyborców	91
Waldemar Wojtasik (Uniwersytet Śląski, Polska)	
Głosowanie ekonomiczne w Polsce: koniec modelu tranzycyjnego?.....	101
RECENZJE:	
Darren G. Lilleker, Nigel A. Jackson (2011): <i>Political Campaigning, Elections and the Internet. Comparing the US, UK, France and Germany</i> (London – New York, Routledge), s. 197 (Recenzent: Katarzyna Stelmach).....	119

Małgorzata Fuszara (red.): <i>Kobiety, wybory, polityka</i> (Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2013), s. 268 (Recenzent: Joanna Podgórska-Rykała).....	128
Krzysztof Kowalczyk : <i>Partie i ugrupowania parlamentarne wobec Kościoła katolickiego w Polsce w latach 1989-2011</i> (Wydawnictwo Zapol, Szczecin 2012), s. 493 (Recenzent: Zuzanna Osmólska)	135
Sprawozdanie z II Zjazdu Katedr i Zakładów Systemów Politycznych (Katarzyna Kobielska)	139
Summaries.....	145
Aneks	151

WSTĘP

Oddajemy do rąk czytelników szósty tom czasopisma „Political Prefereces”, w którym udało się nam się zgromadzić badania poświęcone kwestiom polskiego systemu politycznego i partyjnego. Jest to jeden z trzech wiodących tematów badań przeprowadzonych pod koniec 2012, a których pozostałe rezultaty zamieszczone zostaną w pozostałych tomach. Myślą przewodnią niniejszego numeru są różne oblicza reprezentacji i odpowiedzialności politycznej oraz społeczne postawy wobec różnych form ich przejawiania się. Prezentowany tom składa się z siedmiu tekstów oraz trzech recenzji oraz zawiera sprawozdanie z II Zjazdu Katedr i Zakładów Systemów Politycznych, który odbył się w maju 2013 roku w Trzebnicy. Jak co roku, prezentowane na łamach czasopisma artykuły empiryczne podejmują w swym przedmiocie problematykę postaw politycznych i zachowań, szczególnie czynników determinujących identyfikacje polityczne. Wszystkie teksty stanowią empiryczną analizę przedmiotową, dotyczącą swym zakresem obszarów: politologicznego, psychologicznego, socjologicznego, ideologicznego, komunikacyjnego. Artykuły oparte są na projekcie badawczym, zrealizowanym przez autorów na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie dorosłych Polaków, mających czynne prawo wyborcze (N=1088), z wykorzystaniem specjalnie skonstruowanego kwestionariusza. Całość opracowania, odnosząca się do analizy poszczególnych jego części, stanowi diagnozę zachowań politycznych polskiego społeczeństwa w 2012 roku, ale jednocześnie wnioski płynące z analiz pozwalają postawić ważne, inspirujące pytania badawcze, które mobilizują do dalszych poszukiwań.

Pierwszy z prezentowanych tekstów, autorstwa **Radosława Solarza**, podejmuje problematykę rytualizacji procedur demokratycznych w Polsce. **Robert Alberski** podjął się w swoim artykule analizy uwarunkowań społecznej oceny wójtów, burmistrzów i prezydentów oraz poziomu reprezentacji interesów przez władze samorządowe. W kolejnym tekście, **Agnieszka Łukasik-Turecka** zbadała ocenę wprowadzenia rozwiązań kwotowych w poszczególnych

segmentach elektoratu. Analizę specyfiki przywództwa partyjnego oraz instytucjonalnego charakteru wyboru liderów polskich partii politycznych przeprowadził w swoim tekście **Łukasz Tomczak**. Kolejny artykuł podnosi problematykę prezydencjalizacji zachowań wyborczych elektoratu, który stanowi dla **Wojciecha Peszyńskiego** jeden z głównych kierunków zmian wśród polskich wyborców. **Karolina Tybuchowska-Hartlińska** poświęciła swój tekst próbie oceny wpływu głosowania ekonomicznego w poszczególnych grupach wyborców. Artykuł **Waldemara Wojtasika** dotyczy wyczerpywania się potencjału modelu tranzycyjnego głosowania ekonomicznego w wyjaśnianiu zachowań wyborczych w Polsce.

Drugą część prezentowanego numeru wypełniają trzy recenzje prac, które uzupełniają główny nurt badań zawartych we wcześniejszych artykułach. **Katarzyna Stelmach** zrecenzowała książkę Darrena G. Lillekera, Nigela A. Jacksona *Political Campaigning, Elections and the Internet. Comparing the US, UK, France and Germany* (London – New York, Routledge). Książka pod redakcją Małgorzaty Fuszary *Kobiety, wybory, polityka* (Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2013) stała się przedmiotem refleksji **Joanny Podgórskiej-Rykały**. W trzeciej recenzji **Zuzanna Osmólska** przedstawiła swoją refleksję na temat pracy Krzysztofa Kowalczyka *Partie i ugrupowania parlamentarne wobec Kościoła katolickiego w Polsce w latach 1989-2011* (Wydawnictwo Zapol, Szczecin 2012).

Cieniem na prezentowanej publikacji położyła się wiadomość o nagłej śmierci naszego przyjaciela i współpracownika dra Radosława Solarza z Uniwersytetu Wrocławskiego. Dotarła ona do nas podczas prac redakcyjnych nad prezentowanym tomem, niedługo po tym, jak Radosław Solarz złożył do niego swój tekst. W tych smutnych okolicznościach, poprosiliśmy prof. dr hab. Andrzeja Antoszewskiego o napisanie wspomnienia o Zmarłym, które otwiera niniejszy tom. Redakcja czasopisma „Political Preferences” składa hołd i pragnie poświęcić prezentowaną publikację pamięci dra Radosława Solarza.

Robert Alberski
Waldemar Wojtasik